

Češki pristup implementaciji GSIR-ova u javnoj upravi

Ministarstvo financija České Republike

Centralna harmonizacijska jedinica

dr. sc. Tomáš Vyhnánek

ing. Tomáš Šulc

Siječanj/januar 2025.

Ministerstvo financí
České republiky

Struktura prezentacije: Podmirivanje domaćih potreba u vezi s izmjenama međunarodnih standarda

- 1) Trenutačno stanje: Gdje smo sada
- 2) Pozadina i kontekst: Kako smo ovdje stigli
- 3) Ključni izazovi
- 4) Naš pristup rješavanju izazova
- 5) Ključna pitanja u implementaciji GSIR-ova
- 6) Stečena iskustva iz kompleksne transformacije okvira

Trenutačno stanje: Gdje smo sada

- **Parlament je 2025. odobrio Zakon o financijskom upravljanju i kontrolama.**
- Zakon je trenutačno u periodu „**vacatio legis**“ („oprost od djelovanja zakona“) i stupit će na snagu 1. siječnja/januara 2027.
- Imamo godinu dana za usklađivanje metodologije i smjernica s novim regulatornim okvirom.
- Također održavamo raznovrsna **predavanja i edukacije** te blisko surađujemo s Češkim institutom internih revizora (CIIA).
- Nova vlada imenovana je u prosincu/decembru 2025. Premda su se stranke u vladi potpuno promijenile, političko stajalište o reformama okvira za upravljanje javnim financijama i kontrole ostalo je stabilno te postoji **širok politički konsenzus o toj temi.**
- **Politička podrška** promjenama u ministarstvima bit će ključna.
- CHJ objavljuje velik broj **komentara o praktičnim pitanjima** povezanima s implementacijom, uključujući informacijsku tehnologiju, ljudske resurse i druge perspektive.

Pozadina i kontekst: Kako smo ovdje stigli (1./2)

- Analiza postojećeg sustava financijskih kontrola 01. – 06./2022.
- Prijedlog ključnih izmjena i osnovnih principa u novom Zakonu 07. – 09./2022.
- Javna savjetovanja i stručne diskusije 10./2022. – 01./2023.
- Priprema zakonodavne namjere Zakona i procjene utjecaja regulative 06./2023.
- Podnošenje nacrta zakonodavne namjere Vladi 12./2023.
- Odobravanje zakonodavne namjere od strane Vlade 02./2024.
- Podnošenje nacrta Zakona u međuresorni postupak davanja primjedbi 04./2024.
- Podnošenje nacrta Zakona Vladi 09./2024.
- Zakonodavni postupak 01. – 12./2025.
- Početak valjanosti 07./2026.
- **Stupanje na snagu** **1. siječnja/januar 2027.**

Trenuta-
čno
stanje

Pozadina i kontekst: Kako smo ovdje stigli (2./2)

- Donošenje Zakona br. 320/2001 (zbirka zakona) (Zakon o financijskim kontrolama) uslijedilo je nakon opsežne zakonodavne diskusije, u kojoj se raspravljalo o zahtjevima za usklađeni okvir sustava financijskih kontrola i interne revizije u javnom sektoru. Zakon je donesen 2001., a **stupio je na snagu 1. siječnja/januara 2002.**
- Zakonom br. 320/2001 utvrđena su temeljna pravila za **financijske kontrole i internu reviziju**, na osnovi COSO okvira, kojim se definiraju nadležnosti za upravljačke (kontrolne) mehanizme i funkcijski neovisne jedinice za internu reviziju u tijelima javne vlasti.
- Zakon je pružio pravnu osnovu za usklađivanje češkog sustava financijskih kontrola s međunarodno priznatim principima i standardima. Donošenje čvrstog okvira financijskih kontrola bio je **ključni institucionalni zahtjev za pristupanje Češke Europskoj uniji kasnije 2004.**
- **Nakon više od dvadeset godina primjene** postalo je jasno da zakonodavstvo više ne odražava u potpunosti postojeće standarde upravljanja javnim financijama i napredak u informatičkim sustavima, što je potaknulo potrebu za potpunim revidiranjem i zamjenom modernim okvirom.

Ključni izazovi

- Ovaj put izmjena zakonodavstva **nije bila „prisilna“** nego je bila potaknuta višestrukim **nedostacima zakonodavstva**:
- različiti utjecaji na **različite vrste organizacija** na osnovi različitih zakonskih zahtjeva
- nepostojanje obrazloženja (službenog komentara)
- zakonodavstvo odstupa od stvarnih situacija
- **prava i obveze nisu jasno definirani**
- pretjerani fokus na kontrole, a **premalo na rukovođenje i reviziju**
- **neodgovarajuća definicija uloge, postupaka i standarda kvalitete interne revizije**
- neodgovarajuće definiranje tijela koja moraju osnovati jedinicu za internu reviziju
- **međunarodni standardi samo se navode**, bez jasnih obveza
- **implementacija globalnih međunarodnih standarda interne revizije**, uvedena zajedno s novim Zakonom.

Naš pristup rješavanju izazova: Tim

- **Mali i kompaktni tim:** Direktor/ica, voditelj jedinice, pravnik, dva ekonomista. Prema potrebi sudjeluju i drugi zaposlenici CHJ-a.
- Osnovan 2014.:
 - Velika prednost - **poznajemo osobe** koje predstavljaju tematiku Zakona.
 - Povezanost sa zajednicom za internu reviziju i ključnim zainteresiranim stranama.
 - Posjedovanje **institucionalnog pamćenja** i razumijevanje političkih stajališta o financijskim kontrolama i revizijama.
- Opseg nadležnosti:
 - Gotovo **18 000 organizacija** na koje se primjenjuje Zakon.
 - Državne organizacije: **ministarstva, filijale, agencije, službe**
 - **Društva za zdravstveno osiguranje, državne bolnice, sveučilišta**
 - **14 regija i 6 000 općina** i njihove filijale (**škole i vrtići**)
- Komunikacijski pristup:
 - izgradili smo **mrežu predstavnika** u svakom sektoru i surađujemo s CIIA-om
 - održavamo stalnu komunikaciju s ključnim kontaktima.

Naš pristup rješavanju izazova: Što komuniciramo

- Sva dokumentacija povezana s novim Zakonom dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva financija:
- tekst novog Zakona o upravljanju i kontrolama javnih financija (Zakon br. 231/2025 (zbirka zakona))
- tekst pratećeg Zakona o izmjenama – stvarni zakon o izmjenama drugih zakona povezanih s novim Zakonom
- **službena obavijest o objavljivanju međunarodnih standarda interne revizije – obavijest o donošenju globalnih standarda interne revizije u češkom regulatornom kontekstu**
- obrazloženje Zakona – detaljno kontekstualno obrazloženje namjere zakona
- Prijedlog Zakona – ranija verzija ili verzije objavljene tijekom zakonodavnog postupka
- procjena utjecaja regulative (PUR) – procjena očekivanih utjecaja i troškova predloženog zakona
- dodatni standardi i referentni materijali
- **globalni standardi interne revizije – službeni prijevod na češki jezik**
- **globalni standardi interne revizije – originalna verzija na engleskom jeziku – službeno izdanje na engleskom jeziku koje je objavio Institut internih revizora (IIA).**

Naš pristup rješavanju izazova: Implementacija GSIR-ova

- **Zakon br. 231/2025 (zbirka zakona), članak 20. stavak 1. Obavljanje interne revizije**
 - „Jedinica za internu reviziju **obavlja** interne revizije u skladu s ovim Zakonom i **u skladu s međunarodnim standardima za profesionalno obavljanje interne revizije** koje je izdao Institut internih revizora i koji su **proglašeni obaviješću** Ministarstva financija o zbirci zakona i međunarodnih ugovora (dalje u tekstu „međunarodni standardi interne revizije“).“
- **Zakon br. 231/2025 (zbirka zakona), članak 28. stavak 2. točka (f). Godišnji izvještaj o rezultatima internih revizija**
 - (Godišnji izvještaj o rezultatima internih revizija uključuje) **procjenu usklađenosti s međunarodnim standardima interne revizije**, uključujući sažetak rezultata svih eksternih procjena kvalitete funkcije interne revizije provedenih tijekom godine i evaluaciju implementacije mjera za unapređenje kvalitete interne revizije.
- **Obavijest br. 419 Ministarstva financija od 9. listopada/oktobra 2025. o objavljivanju međunarodnih standarda interne revizije**

U skladu s člankom 20. stavkom 1. Zakona br. 231/2025 (zbirka zakona), **Ministarstvo financija objavljuje međunarodne standarde interne revizije** koje je izdao Institut internih revizora:
(U nastavku slijedi tekst globalnih standarda interne revizije.)

Ključna pitanja u implementaciji GSIR-ova (1./2)

- **Izazov:** Subjekti javnog sektora **moraju revidirati ili uspostaviti statute, priručnike i postupke interne revizije** radi usklađivanja s novim standardima, uključujući dokumentirane metodologije, mehanizme osiguranja kvalitete te jasno definirane dužnosti i nadležnosti.
- **Poduzete mjere:** Centralna harmonizacijska jedinica (CHJ) izradila je i dostavila **oglednu povelju, priručnik, etički kodeks i druge metodološke smjernice interne revizije** za podršku subjektima u usklađivanju njihovih internih okvira s GSIR-ovima.
- **Izazov:** S gotovo 18 000 organizacija na koje se primjenjuje Zakon, **postizanje dosljedne usklađenosti** u vrlo raznolikim organizacijskim kontekstima **predstavlja izazov, posebno za manje subjekte** s ograničenim kapacitetima interne revizije.
- **Poduzete mjere:** Funkcija interne revizije **centralizirana je na razini ministarstva** za organizacije unutar nadležnosti ministarstva. Kad je riječ o općinama, obveza uspostave funkcije interne revizije primjenjuje se samo na one s više od 15 000 stanovnika, čime se smanjuje opterećenje manjih lokalnih tijela.

Ključna pitanja u implementaciji GSIR-ova (2./2)

- **Izazov:** U GSIR-ovima se snažan fokus stavlja na osiguranje kvalitete, uključujući **povremene eksterne procjene kvalitete**. Osiguravanje provođenja programa osiguranja kvalitete i eksternih evaluacija u svim jedinicama za internu reviziju može biti teško zbog ograničenih resursa i nedostatka kvalificiranih eksternih evaluatora.
- **Poduzete mjere: Ministarstvo financija osigurat će besplatno** eksterno osiguranje kvalitete za jedinice za internu reviziju na razini središnje države. **Ministarstva mogu odlučiti** hoće li zatražiti od Ministarstva financija ili privatnog poduzeća da provede osiguranje kvalitete. Druge institucije mogu se odlučiti za privatna poduzeća i uzajamno kolegijalno vrednovanje. Uzajamno kolegijalno vrednovanje metodološki će podržati CHJ.
- **Izazov:** Potreba za obrazovanjem, **aktivnostima izgradnje kapaciteta** i radionicama o raznim pitanjima povezanima s implementacijom GSIR-ova.
- **Poduzete mjere:** Bliska suradnja između **CHJ-a i Češkog instituta internih revizora**. CHJ će besplatno osigurati seminare na regionalnoj razini i uvodne radionice za sve vrste organizacija. CHJ je uspostavio platformu **SharePoint** za interne revizore u javnom sektoru.

Razgovarajmo o stečenim iskustvima

- Ključna uloga **međunarodne suradnje** putem projekta koji se financira iz Norveškog financijskog mehanizma
 - Stručne studije koje je provelo **pet sveučilišta**
 - Mapiranje stvarnih stanja u **pet zemalja**
 - Organiziranje **16 sastanaka** sa subjektima na koje se primjenjuje Zakon
 - Organiziranje **dvije konferencije**
 - Osnivanje **deseteročlanog stručnog odbora** za procjenu rezultata CHJ-a
- Stalna **komunikacija** sa zainteresiranim stranama
- Provođenje **edukacija, seminara i radionica**
- **Ekonomičan pristup transformaciji**
- Primjena **principa „poštuj ili objasni“**

- **Posebna zahvala profesionalnoj mreži PEMPAL-a!**

Hvala na pažnji!

Centralna harmonizacijska jedinica

direktorica Barbora Janíčková

chj@mfcrcz

Tomáš Šulc

Tomas.Sulc@mfcrcz

Tomáš Vyhnánek

Tomas.Vyhnanek@mfcrcz

Sve informacije dostupne su na:

<https://www.mfcrcz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/zakon-o-rizeni-a-kontrola-verejnych-financi>

